Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXVI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 21-22/ ЛИСТОПАД 2026 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Звернення голови СУР з нагоди Дня української мови в Румунії

9 листопада в Бухаресті відбулося відзначення Дня української мови в Румунії. У заході взяли участь представники української спільноти, високопосадовці та офіційні особи Румунії, України й Республіки Молдова. Свято, організоване Союзом українців Румунії (СУР), стало важливою подією, присвяченою збереженню, розвитку та популяризації української мови й національної ідентичності.

Під час урочистого відкриття голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький наголосив на особливому значенні рідної мови для української громади, назвавши її фундаментальною складовою національної ідентичності, духовним скарбом, який об'єднує покоління та українців, незалежно від відстаней.

Він нагадав, що День української мови в Румунії встановлено Законом № 213/ 2018, ухваленим за результатами законодавчої ініціативи, поданої ним до Парламенту Румунії. Цей закон створив правові передумови для щорічного відзначення свята українською громадою в усій країні.

Микола-Мирослав Петрецький висловив вдячність батькам, дідусям і бабусям, які передають дітям любов до української мови, сприяючи її збереженню, утвердженню та популяризації.

«Дякую нашим батькам, дідусям і бабусям, які щодня розмовляють зі своїми дітьми та онуками рідною мовою – вдома, у затишку родинного вогнища, передаючи таким чином не лише слова, а й прекрасний і благородний моральний обов'язок – зберігати вогонь нашого спільного вогнища. Дякую всім, хто з гордістю спілкується українською мовою в публічному просторі, утверджуючи її право на повноцінне суспільне життя. Рідна мова – це душа нашої спільноти, фундамент нашого культурного й духовного життя, без якого ми не могли б бути повністю собою», – наголосив він.

Окрему увагу голова СУР приділив ролі освіти у збереженні української ідентичності. Він підкреслив, що можливість навчання рідною мовою забезпечується завдяки українським класам і навчальним групам у закладах освіти, а Союз українців Румунії послідовно працює над збереженням, захистом і розвитком цієї освітньої мережі.

Водночас він зазначив, що шлях української громади до збереження своєї самобутності не завжди був легким, адже протягом десятиліть організації доводилося долати численні спроби розколу. «На жаль, іноді такий тиск чинили й лжепророки й ті, хто лише видавав себе за друзів нашої спільноти, хто, прикриваючись добрими намірами, намагався відвернути нас від наших цінностей».

Проте, як наголосив депутат, єдність, наполегливість і відданість правді допомагали громаді долати труднощі.

Говорячи про становище національних меншин, Микола-Мирослав Петрецький відзначив унікальність державної політики Румунії у сфері захисту мовних і культурних прав. На його переконання, законодавче закріплення Дня української мови є прикладом поваги до національних меншин, толерантності та демократичного співіснування. Таку модель взаємної поваги Союз українців Румунії постійно популяризує на європейському та міжнародному рівнях.

У контексті сучасних викликів голова СУР закликав українську громаду до єдності, відповідальності та солідарності, наголосивши на необхідності підтримувати школу, церкву й українську культуру як важливі складові збереження національної самобутності.

Важливою частиною заходу стала презентація нового масштабного видання «Монографія Союзу українців Румунії та української спільноти». Книга підготовлена за редакцією доктора наук Йоана Гербіла, голови Клузької філії СУР, за участю робочих груп усіх філій організації.

(Продовження на 6 стор.)

Румунія та Україна: спільна безпека і перспективи відбудови

У Бухаресті відбувся міжнародний форум, присвячений відновленню України, розвитку транспортних коридорів та поглибленню стратегічного партнерства між Румунією та Україною.

22–23 жовтня у Бухаресті пройшов третій міжнародний форум «Відбудова України: безпека, можливості, інвестиції», організований аналітичним центром «Нова стратегія» (New Strategy Center). У заході взяли участь понад 700 представників урядів, бізнесу, експертного середовища, міжнародних інвесторів і місцевого самоврядування. Програма охопила 31 панельну дискусію за участю 172 доповідачів.

Головними темами стали відновлення української інфраструктури, залучення інвестицій, регіональна безпека та розширення економічної співпраці. Особливу увагу учасники приділили ролі Румунії як важливого логістичного й економічного партнера України.

Транспорт, інвестиції та регіональна співпраця

Напередодні форуму New Strategy Center представив дослідження про роль Румунії у відбудові України. Серед ключових пріоритетів автори визначили розвиток транспортної інфраструктури, зміцнення економічних зв'язків і поглиблення регіональної безпеки.

Одним із перспективних напрямів є створення спільної транспортно-логістичної мережі Румунії, України та Республіки Молдова. Йдеться, зокрема, про можливе будівництво мосту через Дунай між Ісакчею та Орлівкою, а також розвиток логістичного вузла за участю портів Галац, Бреїла, Рені, Ізмаїл і Джурджулешти.

Серед інших пріоритетів дослідження – розвиток залізничного сполучення між Гданськом і Констанцою через Україну, залучення інвестицій, співпраця в енергетичній та оборонній галузях і використання програм фінансування Європейського Союзу.

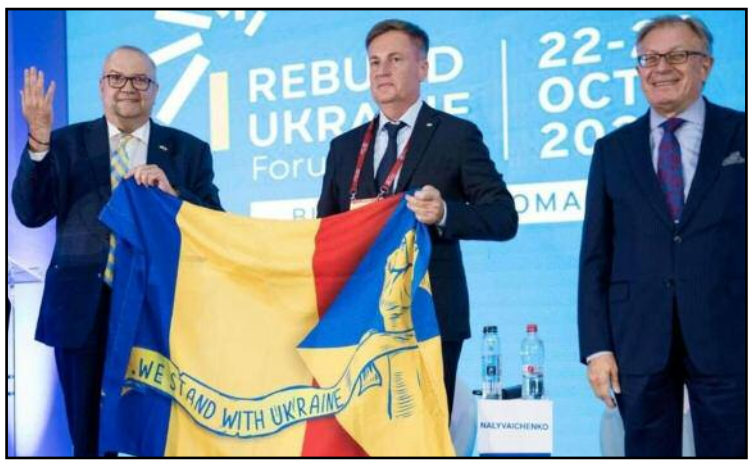
Бухарест підтверджує підтримку України

Президент Румунії Нікушор Дан у зверненні до учасників форуму підтвердив готовність країни брати активну участь у відбудові України. Його послання передав радник із питань національної безпеки Маріус-Габріель Лазурке.

Президент наголосив на важливості припинення війни, зміцнення безпеки в Чорноморському регіоні та підтримки європейської інтеграції України. Він також відзначив значення румунських портів, залізниць, автомобільних шляхів та енергетичних мереж для відновлення української економіки.

«Нещодавно ми відкрили новий пункт пропуску між Сігету-Мармацією та Білою Церквою, одночасно з відкриттям руху на новому мосту через річку Тису, який забезпечує сучасне автомобільне та пішохідне сполучення між Румунією та Україною і сприяє налагодженню контактів між громадами, діловими колами та нашими економіками. Ми постійно працюємо й над збільшенням пропускної спроможності на Дунаї – було проведено модернізацію всіх річкових і морських портів Румунії, а також залізничних терміналів. Усі ці проєкти мають вирішальне значення для відбудови України та її інтеграції в Європейський Союз, відіграючи ключову роль у підготовці до вступу», – заявив президент Румунії Нікушор Дан.

Окрему увагу Нікушор Дан приділив транскордонним проєктам, які мають поліпшити сполучення між двома країнами та сприяти інтеграції України до європейського транспортного простору. Він закликав румунський бізнес активніше долучатися до модернізації інфраструктури.

Румунія прагне стати регіональним центром відбудови

Прем'єр-міністр Румунії Лука Нікулеску у своєму зверненні до учасників форуму наголосив, що відбудова України є одним із пріоритетів уряду.

За його словами, Румунія має необхідний досвід, географічні переваги та потенціал для участі у відновленні сусідньої держави. Для цього необхідно поєднати зусилля урядів, бізнесу, громадянського суспільства та міжнародних партнерів, а також залучити Республіку Молдова до спільних інфраструктурних проєктів.

Прем'єр-міністр нагадав про модернізацію порту Констанца, розвиток дунайських портів, залізничної й автомобільної інфраструктури та відкриття нових пунктів пропуску. Ці заходи допомогли підтримати українські торговельні маршрути після блокування традиційного морського сполучення.

«Протягом усього цього часу реакція Румунії була чіткою, стратегічною, ґрунтувалася на непохитній солідарності та конкретній підтримці як на двосторонньому рівні, так і в багатосторонньому контексті. З перших хвилин російської агресії Румунія усвідомила, що безпека України нерозривно пов'язана з нашою власною безпекою та стабільністю усього східного флангу НАТО й Європейського Союзу. Румунія відкрила свої кордони для українських біженців. Коли традиційні маршрути через Чорне море були заблоковані, Румунія виступила в ролі логістичного рятувального кола, модернізувавши порт Констанца. Завдяки модернізації портів на Дунаї ми прагнули оптимізувати не лише портову інфраструктуру, а й автомобільну та залізничну інфраструктуру, а також вантажні перевезення, зокрема шляхом відкриття нових пунктів перетину кордону та забезпечення оптимального руху на Сулінському каналі, а також шляхом розробки разом з українською стороною Генерального плану дорожнього сполучення», – зазначив Лука Нікулеску.

Прем'єр-міністр нагадав, що Румунія та Україна у березні 2026 року ухвалили рішення про підвищення двосторонніх відносин до рівня стратегічного партнерства, що передбачає поглиблення двостороннього співробітництва на всіх рівнях, зокрема у «критично важливій сфері постконфліктної відбудови України».

Європейська інтеграція та спільна безпека

Міністр закордонних справ Румунії Дан Некулеєску підтвердив підтримку європейської інтеграції України та Республіки Молдова.

(Продовження на 4 стор.)

Василь КАПТАРУ
Всесвітня служба Радіо Румунія

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Рівновага та помірність: європейські засади співіснування та прогресу в сучасній Румунії

Виклики сьогодення стрімко множаться, спокуса радикалізму культура надмірності небезпечно посилюються

Ми живемо в часи, що характеризуються радикалізацією публічного дискурсу та його дедалі частішим перетворенням на засіб поширення ненависті. У світі, що стає дедалі більш взаємопов'язаним і де інформація поширюється з безпрецедентною швидкістю, ми з занепокоєнням констатуємо, що нюанси, врівноважений діалог та раціональні аргументи часто поступаються місцем надмірності, поляризації та радикалізму. Громадський простір дедалі частіше заполоняють маніхейські дискурси, які розділяють суспільство на ворожі табори та підживлюють страх, підозру й відторгнення іншого.

Сучасний радикалізм проявляється не лише на периферії політичного життя, а й дедалі глибше проникає в повсякденне суспільне життя. У такому кліматі культурне, етнічне чи релігійне різноманіття, замість того щоб розглядатися як джерело багатства та стійкості спільнот, ризикує стати мішенню демагогії та інструментом розбрату. Риторичні перебільшення та відсутність поміркованості підривають міжособистісну й інституційну довіру, руйнуючи основи, на яких тримається демократичне та зріле суспільство.

У цьому контексті заклик до поміркованості та врівноваженості є не просто естетичним, політичним чи ідеологічним вибором, а абсолютним моральним, соціальним і політичним імперативом. Поміркованість – одна з найважливіших чеснот демократії: вона передбачає здатність слухати, розуміти складність світу та будувати мости там, де інші зводять стіни.

Етнічні та релігійні меншини Румунії, які є важливими складовими стабільності, прогресу та зміцнення європейського курсу країни, потребують, можливо, як ніколи раніше, підтвердження й зміцнення духу спільноти, поміркованості та толерантності.

Історія сучасної Румунії – це значною мірою також історія співіснування різних спільнот. Етнічна та конфесійна мозаїка, з якої складається румунське суспільство, є однією з найцінніших спадщин нашої країни. Протягом століть етнічні та релігійні спільноти зробили вирішальний внесок у формування національної ідентичності, культурний, економічний і науковий розвиток Румунії, її стабільність і соціальну згуртованість, а також у зміцнення її зв'язків із європейськими цінностями.

Румунська модель захисту національних меншин визнана на міжнародному рівні як приклад передової практики. Вона не була створена за одну ніч, а стала результатом постійних зусиль, спрямованих на діалог, взаємну повагу та конструктивний компроміс. Етнічні та релігійні меншини – це не просто колективні «групи» в межах румунської держави, а активні учасники процесу розбудови миру та соціальної гармонії. Беручи на себе громадянську відповідальність, дотримуючись фундаментальних цінностей правової держави та виявляючи лояльність до Румунії, меншинні спільноти сприяють зміцненню соціальної стабільності, демонструючи, що різноманітність є ресурсом, а не вразливістю.

Більше того, вони активно й послідовно сприяли культурному та економічному прогресу Румунії. Кожна етнічна громада несе в собі унікальні традиції, світогляд, мовну, духовну та матеріальну спадщину, що збагачує культурне надбання Румунії.

Українська спільнота в Румунії, яку я маю честь представляти, протягом тривалого часу разом з усіма іншими етнічними та конфесійними меншинами сприяла зміцненню суспільства та його розвитку. У таких сферах, як архітектура та мистецтво, політичне життя та місцеве самоврядування, економічна діяльність, освіта та громадське життя, внесок меншин залишив помітний слід у розвитку багатьох регіонів країни.

Водночас українська громада в Румунії була опорою європейських цінностей у нашій країні. Європейськість Румунії – це не лише геополітичний вибір, закріплений міжнародними договорами та зобов'язаннями, а й світогляд, що формувався протягом історії. Гасло Європейського Союзу «Єдність у різноманітті» знаходить конкретне втілення в румунському етосі. Етнічні та релігійні меншини виступають справжніми послами мультикультурності й толерантності, сприяючи підтримці культурних і людських зв'язків між Румунією та іншими європейськими регіонами. Повага до прав осіб, які належать до меншин, а також гарантування свободи совісті та віросповідання є основними орієнтирами європейської моделі суспільства.

У цій сфері необхідність дотримання рівноваги є ще більш актуальною

Щоб різноманітність залишалася джерелом прогресу, відносини між більшістю та меншинами, а також між різними меншинними спільнотами, мають і надалі ґрунтуватися на принципах рівноваги та взаємної поваги.

Рівновага в суспільному просторі передбачає рішуче засудження будь-яких форм шовінізму, ксенофобії, антисемітизму чи релігійної нетерпимості. Вона вимагає пильності та відповідальності, уникнення мови ненависті й узагальнень, що стигматизують. Так само рівновага, поміркованість і толерантність вимагають, щоб потреби та права кожної спільноти розглядалися добросовісно, за допомогою демократичних механізмів та інституційного діалогу.

Відносини між етнічними та релігійними меншинами, у свою чергу, мають бути зразком солідарності та взаєморозуміння. У плюралістичному суспільстві теологічні, конфесійні, ідеологічні чи ідентичні відмінності не повинні ставати лініями розлому та розколу, а мають бути нагодою для взаємного пізнання та співпраці на благо спільноти. Свобода совісті є фундаментальним правом кожної людини, а захист права без страху сповідувати свою віру та виявляти власну ідентичність є необхідною умовою гарантування свободи всіх.

І, нарешті, Румунія повинна плекати поміркованість як європейську цінність і вияв колективної відповідальності. Ми можемо протистояти хвилі радикалізму та крайнощів у добу прискореної поляризації шляхом свідомого утвердження поміркованості в особистому, громадському та громадянському житті, через освіту та розвиток культури діалогу.

Нашою «зброєю» у відповідь на ці виклики стануть толерантність, помірність і врівноваженість

Водночас надзвичайно важливо, щоб молоде покоління виховувалося в дусі критичного мислення, емпатії та поваги до різноманітності. Знання історії та традицій спільнот, поряд з якими ми живемо, сприяє боротьбі зі стереотипами та запобіганню поширенню ненависті.

Ми також маємо відновити відповідальність за публічний дискурс. Політичні, громадські та релігійні лідери, а також представники засобів масової інформації несуть величезну відповідальність перед суспільством. Слова мають силу творити або руйнувати. Поміркований дискурс не означає відсутності рішучості чи переконаності, а передбачає відмову від демагогії та експлуатації негативних настроїв. Зміцнення демократичних інститутів також є необхідною умовою соціальної згуртованості.

Сильна держава – це держава, здатна гарантувати права всіх своїх громадян, незалежно від етнічної приналежності, мови чи релігії, та забезпечити справедливі умови для розвитку кожної громади. Поміркованість – це не слабкість, а доказ зрілості та моральної сили. У часи, коли крайнощі та радикалізм обіцяють спрощені рішення складних проблем, врівноваженість залишається основним шляхом до збереження соціального миру та забезпечення сталого прогресу.

Румунія має історичний шанс продемонструвати, що етнічне та релігійне різноманіття є рушійною силою європейськості та невичерпним джерелом культурного й духовного збагачення. Як голова Союзу українців Румунії, я ще раз підтверджую відданість нашої спільноти ідеї бути активним партнером у просуванні діалогу, стабільності та європейських цінностей. Лише разом, завдяки взаємній повазі, діалогу та взаєморозумінню, ми зможемо відповісти на дедалі складніші виклики сьогодення.

Наша «зброя», наш якір – це віра у величезну силу чеснот діалогу та рівноваги!

Автор: **Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ,**
голова Союзу українців Румунії
стаття для Журналу свободи совісті
(Jurnalul libertății de conștiință)

Прем'єри Румунії та України обговорили безпеку Чорного моря й розвиток транспортних коридорів

Глави урядів Румунії та України домовилися активізувати спільні проєкти, спрямовані на зміцнення регіональної безпеки, розвиток логістики та покращення транспортного сполучення. Окрему увагу прем'єр-міністри двох країн приділили безпеці судноплавства в Чорному морі та перспективам поглиблення міжурядового діалогу.

Новий прем'єр-міністр Румунії Лука Нікулеску у п'ятницю, 23 жовтня, провів телефонну розмову з прем'єр-міністром України Сергієм Корецьким, під час якої сторони обговорили безпекову ситуацію в Україні та в Чорноморському регіоні, а також подальші напрями двосторонньої співпраці.

За словами Луки Нікулеску, Румунія підтвердила солідарність з Україною в захисті її суверенітету й територіальної цілісності та готовність продовжувати всебічну підтримку. Серед пріоритетів сторони визначили спільні проєкти у сферах безпілотних систем, інфраструктури, логістики й енергетики. Очікується, що їх розвиток сприятиме поліпшенню транспортного сполучення та зміцненню регіональної безпеки.

Важливою темою розмови став нещодавній російський удар по цивільному судну поблизу узбережжя Румунії. За інформацією, оприлюдненою українським прем'єр-міністром, унаслідок атаки загинув один український моряк, четверо людей постраждали, троє зникли безвісти, а шістьох вдалося врятувати.

Сергій Корецький подякував румунській стороні за принципову позицію та засудження атаки, наголосивши, що такі дії є грубим порушенням міжнародного права і свободи судноплавства.

Окремий блок переговорів стосувався практичних кроків у транспортній та логістичній сферах. Київ і Бухарест зацікавлені в прискоренні проєктів, які дадуть змогу збільшити пропускну спроможність залізничної інфраструктури, розширити використання річкових маршрутів і поліпшити перевезення вантажів. Для обох країн розвиток цих напрямів має значення не лише для двосторонньої торгівлі, а й для стійкості регіональних транспортних коридорів. Співпраця в енергетичній та оборонній сферах також залишається серед визначених пріоритетів.

Сергій Корецький запропонував започаткувати регулярні міжурядові консультації за участю представників двох країн. Такий формат, за його словами, може допомогти системніше координувати спільні ініціативи, визначати пріоритети та просувати практичні рішення. Український прем'єр також запросив Луку Нікулеску відвідати Київ.

Ця телефонна розмова стала першою між керівниками урядів після призначення Нікулеску на посаду. Прем'єр-міністр України привітав румунського колегу з призначенням і подякував Румунії за підтримку від початку повномасштабного російського вторгнення.

Василь КАПТАРУ

Румунія та Україна: спільна безпека і перспективи відбудови

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

Він наголосив на важливості тристоронньої співпраці Бухареста, Києва й Кишинева, зокрема у сфері транспортної інфраструктури та регіональної безпеки.

«Румунія вже рішуче підтримує такий підхід, а цей тристоронній формат є одним із ключових інструментів його реалізації. Румунія послідовно наголошує на тому, що розширення Європейського Союзу є стратегічною інвестицією. Ми переконалися в цьому на власному досвіді й маємо побачити підтвердження цього також на прикладі наших сусідів. Тому ми використовуватимемо кожну нагоду в Брюсселі, щоб підтримувати Україну та Республіку Молдова на їхньому шляху до європейської інтеграції» – сказав очільник зовнішньополітичного відомства.

Водночас міністр підкреслив, що вступ до Європейського Союзу має відбуватися відповідно до досягнутих результатів і виконання кожною країною необхідних критеріїв.

Микола-Мирослав Петрецький: громади по обидва боки кордону є опорою стратегічного партнерства

23 жовтня у міжнародному форумі взяв участь і голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький. Він виступив у панельній дискусії, присвяченій транскордонному співробітництву, ролі місцевих громад та фінансуванню спільних проєктів з європейських фондів.

У своєму виступі голова СУР наголосив, що українська громада в Румунії та румунська громада в Україні є важливими складовими стратегічного партнерства між двома державами. Активна участь у спільних ініціативах сприяє зміцненню взаємної довіри, розвитку добросусідських відносин і створенню нових можливостей для громад по обидва боки кордону.

Окрему увагу депутат приділив парламентській дипломатії. Як голова Парламентської групи дружби з Україною, він підтримує постійний діалог між Парламентом Румунії та Верховною Радою України, спрямований на обмін досвідом, поглиблення інституційної співпраці та пошук спільних рішень. За його словами, досвід Румунії на шляху до вступу в Європейський Союз може стати цінним орієнтиром для України в процесі європейської інтеграції.

Важливим інструментом розвитку прикордонних регіонів депутат назвав транскордонні проєкти, які дають змогу залучати європейське фінансування, підтримувати місцеві інвестиції та реалізовувати спільні ініціативи. На його думку вони не лише сприяють економічному розвитку, а й зміцнюють партнерство між громадами.

Микола-Мирослав Петрецький розповів, що протягом останнього року Союз українців Румунії сприяв підписанню 42 транскордонних проєктів. Кожен із них відкриває нові можливості для обміну досвідом, залучення ресурсів і спільного вирішення місцевих проблем. Завдяки таким ініціативам кордон дедалі більше перетворюється з перешкоди на простір співпраці та розвитку.

На полях форуму Микола-Мирослав Петрецький також зустрівся з українськими парламентарями, інституційними партнерами та друзями України. Під час зустрічей обговорювалися перебіг реалізації поточних ініціатив і нові напрями співпраці.

Мир має бути справедливим

Підсумовуючи роботу форуму, засновник і генеральний директор New Strategy Center Джордже Скутару наголосив, що мир в Україні не повинен означати лише припинення бойових дій. Він має ґрунтуватися на повазі до суверенітету України, її територіальної цілісності та права українського народу самостійно визначати своє майбутнє.

«Мир – це добре, але не за будь-яку ціну», – підкреслив він, застерігши від домовленостей між великими державами, які могли б вирішувати долю України без її участі.

Джордже Скутару також наголосив на необхідності продовження міжнародної підтримки України та відновлення її територіальної цілісності, включно з Кримом.

Форум у Бухаресті засвідчив, що відбудова України розглядається не лише як завдання повоєнного відновлення, а й як можливість поглибити європейську інтеграцію, зміцнити регіональну безпеку та сформувати довгострокове партнерство між Україною, Румунією і Республікою Молдова.

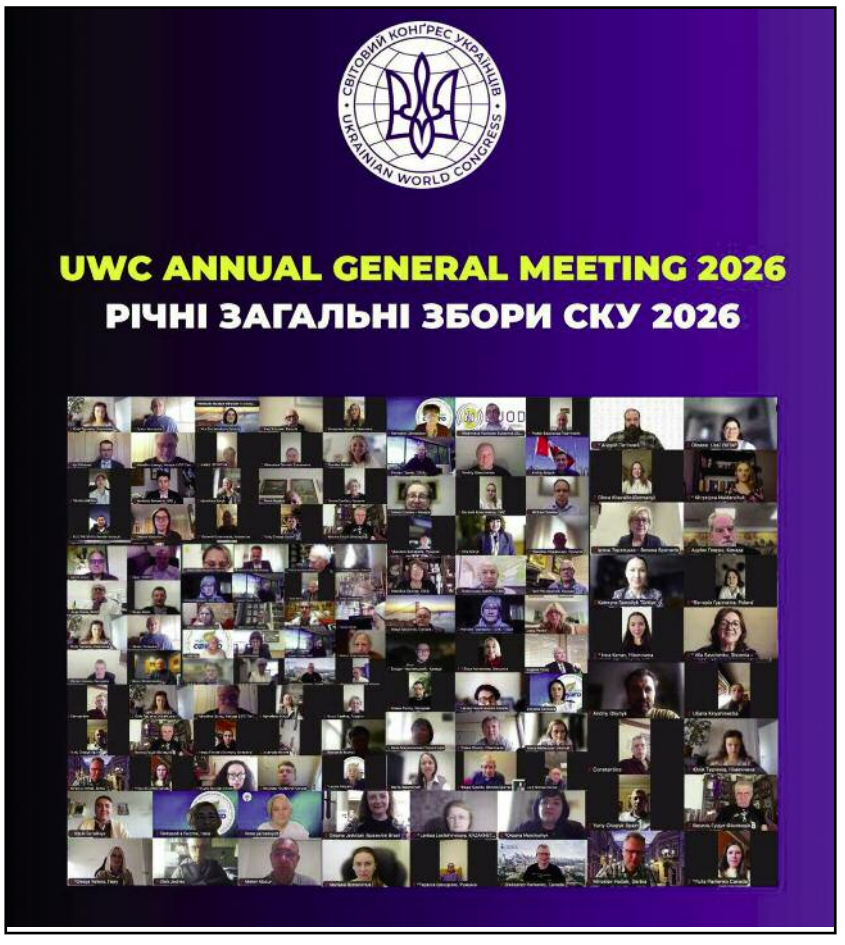
Представники СУР на Річних загальних зборах Світового Конґресу Українців: спільні пріоритети, підтримка України та українське лідерство

24 жовтня Світовий Конґрес Українців (СКУ) провів Річні загальні збори у гібридному форматі, які об'єднали 224 делегатів і гостей із 44 країн світу, зокрема представників організацій, що входять до мережі Конґресу. Союз українців Румунії (СУР) узяв участь у ній численною делегацією, до складу якої увійшли представники центрального керівництва, Ради, територіальних структур, а також жіночих і молодіжних організацій. Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький третій рік поспіль очолив асамблею як голова президії та віцепрезидент СКУ в регіоні Південно-Східної Європи.

Збори стали нагодою підбити підсумки діяльності СКУ за 2025–2026 роки, заслухати фінансовий звіт, визначити стратегічні пріоритети на наступний рік і підтвердити спільну відданість Україні та українським громадам у всьому світі.

Засідання розпочалося виконанням національного гімну України та молитвою, яку прочитав єпископ Української греко-католицької церкв Степан Сус. Учасники також вшанували хвилиною мовчання пам'ять тих, хто віддав життя за незалежність і територіальну цілісність України, а також лідерів української громади, які відійшли у вічність, залишивши вагому спадщину. Урочистий початок нагадав про те, що єдність українців ґрунтується не лише на спільних цілях, а й на спільних цінностях, вірі та відповідальності за збереження національної ідентичності.

Підтримка України та міжнародна адвокація

Президент СКУ Павло Ґрод представив основні напрями діяльності Конґресу, наголосивши на необхідності посилювати міжнародну підтримку України, протидіяти російській дезінформації та зміцнювати світову мережу українських організацій. Він закликав усі українські організації приєднуватися до глобальної мережі СКУ та об'єднувати зусилля навколо трьох ключових пріоритетів: перемоги України, її відновлення та розбудови сильного українського світу.

Важливим напрямом роботи залишається підтримка України в умовах повномасштабної війни. Завдяки програмі «Unite With Ukraine» СКУ вдалося залучити майже 120 мільйонів доларів від донорів із понад 70 країн. Кошти спрямували на закупівлю тактичного спорядження, броньованих евакуаційних транспортних засобів і засобів протидії повітряним атакам.

Не менш важливою є міжнародна адвокація. Понад 1200 заходів, проведених у 81 країні, були спрямовані на збереження міжнародної підтримки України, посилення санкцій проти Російської Федерації, повернення депортованих або незаконно переміщених українських дітей і звільнення військовополонених.

Окрему увагу приділили співпраці з українською владою, зокрема підписанню меморандуму з Кабінетом Міністрів України та діалогу з Президентом Володимиром Зеленським. Також було відзначено поступ у питанні визнання подвійного громадянства. Ці кроки засвідчують важливість активної та згуртованої української діаспори для підтримки держави на міжнародному рівні.

Відновлення України та зміцнення стійкості громад також посідають чільне місце в діяльності СКУ. Зокрема, ініціатива «Energize Ukraine» сприяла постачанню енергетичного обладнання на суму близько 30 мільйонів доларів для десятків шкіл і лікарень в Україні. Водночас учасники наголосили на необхідності розроблення узгодженої стратегії сприяння поверненню українців, які через війну були змушені залишити свої домівки.

Делегати затвердили звіти про діяльність, фінансові звіти та звіти контрольних органів, підтвердивши важливість прозорості й інституційної підзвітності. Серед пріоритетів на найближчий період визначено зміцнення організаційного потенціалу та фінансової стійкості СКУ, а також посилення єдності української діаспори.

2027 рік – Рік Українського Лідерства

Одним із важливих рішень зборів стало проголошення 2027 року Роком Українського Лідерства. Ініціатива покликана вшанувати спадщину видатного українського економіста й мецената Богдана Гаврилишина, 100-річчя від дня народження якого відзначали 19 жовтня. Її гасло – «Брати відповідальність. Об'єднувати зусилля. Створювати зміни».

Проголошення тематичного року підкреслює важливість відповідального лідерства, згуртованості та активної участі українців у житті своїх громад і підтримці України. Для світового українства це також нагода зміцнити співпрацю між поколіннями, розвивати потенціал молоді та залучати нових лідерів до спільної діяльності.

За підсумками зборів делегати ухвалили План дій і низку офіційних заяв, які визначають спільні позиції та напрями роботи Конґресу.

У першій заяві СКУ підтвердив непохитну підтримку боротьби українського народу за свободу, незалежність, повний суверенітет і територіальну цілісність України, а також інших держав. Конґрес закликав міжнародних партнерів надавати Україні своєчасну й довгострокову допомогу та наголосив, що мирні домовленості не можуть легітимізувати окупацію чи винагороджувати агресію.

Друга заява стосується відповідальності Росії. СКУ вимагає повернення депортованих українських дітей і звільнення полонених, закликає посилювати санкції проти Російської Федерації та підтримує використання заморожених російських активів на користь України.

У третій заяві наголошено на необхідності протидіяти дезінформації, кібератакам, зовнішньому втручанню та спробам розколу українських громад. Конґрес також закликав ретельніше перевіряти партнерства й джерела фінансування та активно долучатися до Альянсу з відбудови України.

Четверта заява присвячена майбутньому світового українства. СКУ підтримує принцип «інтеграції без асиміляції» та наголошує на важливості української освіти, збереження мови й культури, а також роботи з молоддю за кордоном.

Активна участь СУР у світовому українському русі

Участь Союзу українців Румунії в Річних загальних зборах СКУ засвідчила активну залученість української спільноти Румунії до міжнародної співпраці та спільних зусиль світового українства. Численна делегація СУР, до якої увійшли представники керівництва, Ради, територіальних структур, жіночих і молодіжних організацій, засвідчила особливу роль та зацікавленість української громади Румунії в реалізації спільних ініціатив і збереженні національної ідентичності за межами України.

За матеріалами СУР та СКУ

Румунія та Україна посилюють співпрацю в освітній сфері

Румунія та Україна мають намір поглибити двостороннє співробітництво у сфері освіти, науки та досліджень, приділивши особливу увагу забезпеченню освітніх і мовних прав румунської меншини в Україні та української меншини в Румунії. Про це йшлося під час першої онлайн-зустрічі міністра освіти і досліджень Румунії Валентина-Соріна Кострея з його українським колегою, міністром освіти і науки Андрієм Бутенком.

У переговорах також взяли участь посли обох країн. Сторони обговорили актуальні питання освітньої політики, можливості подальшого розвитку партнерства та потенційні спільні проєкти.

Румунський міністр наголосив на важливості, яку його держава надає можливості навчання рідною мовою для дітей румунської меншини в Україні. Він підтвердив готовність Бухареста до співпраці в цьому напрямі та повідомив про намір активізувати консультації між профільними командами двох міністерств. Мета таких консультацій – підготувати конкретні заходи, які відповідатимуть освітнім потребам румунської громади в Україні та української громади в Румунії.

Зі свого боку Андрій Бутенко підкреслив, що Україна зацікавлена в забезпеченні мовних та освітніх прав національних меншин відповідно до європейських стандартів. Він нагадав, що Верховна Рада України нещодавно ухвалила законодавчі зміни, які розширюють можливості навчання мовами національних меншин поряд із державною мовою.

Однією з конкретних тем переговорів стало впровадження реформи середньої освіти в Україні та забезпечення можливостей продовження навчання румунською мовою на рівні академічних ліцеїв. Це питання має особливе значення для регіонів із компактним проживанням румунської громади, де збереження можливостей здобувати освіту рідною мовою є важливою складовою культурного та мовного розмаїття.

Окремий блок переговорів стосувався ширшого партнерства між Румунією та Україною в освітній, науковій та інноваційній сферах. Серед напрямів, які сторони розглядають для подальшої співпраці, – партнерства між закладами освіти та науковими установами, обмін досвідом упровадження освітніх реформ, спільні дослідницькі ініціативи й академічна мобільність.

Переговори міністрів відбулися на тлі заяв глави румунського уряду про підтримку освіти рідною мовою для румунської громади в Україні. Прем'єр-міністр Лука Нікулеску заявив про намір надавати підтримку школам із румунською мовою викладання, зокрема забезпечувати їх підручниками, педагогічними кадрами та стипендіями для учнів.

Він наголосив на особливій відповідальності Румунії перед румунськими дітьми в Україні, які продовжують навчатися рідною мовою в умовах повномасштабної війни. Окремо глава уряду підкреслив значення національних меншин для культурного розмаїття румунської держави, назвавши їх національним багатством, яке необхідно цінувати й підтримувати.

Василь КАПТАРУ

Звернення голови СУР...

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

За словами Миколи-Мирослава Петрецького, видання є результатом великої колективної праці, даниною поваги українській громаді та документальним свідченням її історії, досягнень і внеску в суспільне життя Румунії. Монографія покликана стати важливим джерелом для наступних поколінь і своєрідною візитівкою української спільноти.

Завершуючи виступ, депутат закликав кожного бути хранителем і амбасадором української мови, передавати її майбутнім поколінням та підтримувати її життєву силу не лише в родині, а й у суспільному просторі. Він підкреслив, що українська мова зберігає зв'язок із корінням, підтримує родинні традиції та допомагає зміцнювати дружні стосунки між людьми й народами.

Особливо відзначив Микола-Мирослав Петрецький гармонійне співіснування української та румунської мов, які щодня зустрічаються в атмосфері взаємної поваги й доброзичливого діалогу. Саме цей культурний і духовний зв'язок, за його словами, є однією з основ міцної дружби між українською громадою та румунським суспільством.

Ясський та тернопільський університети підписали угоду про співпрацю в освітній та науковій сферах

У четвер, 15 жовтня 2026 року, Університет імені Александра Іоана Кузи (УАІК) у Яссах прийняв делегацію Західноукраїнського національного університету (ЗНУ) з Тернополя. Центральною подією зустрічі стало підписання угоди про міжуніверситетську співпрацю.

Українську делегацію очолила ректорка ЗНУ, професорка, докторка наук Оксана Десятнюк. До її складу увійшли представники керівництва та наукової спільноти університету.

З українськими гостями зустрівся ректор УАІК, професор, доктор наук Лівіу-Джордже Маха. У заході також взяла участь професорка, докторка наук Ніколета Лаура Попа, проректорка з міжнародних зв'язків та партнерства у сфері освіти й наукових досліджень.

Підписана угода передбачає розвиток партнерства на засадах рівноправності та взаємної зацікавленості. Основними напрямами співпраці стануть реалізація спільних освітніх і наукових проєктів, створення дослідницьких груп, академічний обмін викладачами, науковцями, студентами та представниками адміністрації.

Документ також відкриває можливості для участі в програмах академічної мобільності, спільної організації міжнародних конференцій, симпозіумів, семінарів і круглих столів, обміну науковими публікаціями та досвідом у підготовці проєктів і залученні фінансування. Нове партнерство продовжує традицію активної академічної взаємодії Університету імені Александра Іоана Кузи з українськими закладами вищої освіти. На сьогодні ця співпраця охоплює 10 міжінституційних угод та 10 двосторонніх угод у межах європейської програми «Еразмус+». Академічні обміни з українськими партнерами за цією програмою розпочалися ще у 2015/2016 навчальному році.

www.uaic.ro

Президент Румунії Нікушор Дан привітав українську спільноту з Днем української мови в Румунії

Президент Румунії Нікушор Дан привітав українську спільноту з Днем української мови в Румунії, який щороку відзначається 9 листопада. Вітальне послання глави держави було надіслане з нагоди заходів, організованих Союзом українців Румунії (СУР) у Бухаресті.

У своєму зверненні Президент підкреслив важливу роль мови у збереженні національної ідентичності та історичної пам'яті народу, а також відзначив значення цього свята для зміцнення взаєморозуміння та зближення румунської й української громад. Глава держави також підкреслив важливість захисту прав національних меншин та подальшого поглиблення румунсько-українських відносин.

Нижче наводимо лист Президента Румунії Нікушора Дана до голови СУР Миколи Мирослава Петрецького.

Депутату Миколі-Мирославу Петрецькому
Голові Союзу українців Румунії

Шановний пане депутате!

З нагоди Дня української мови прийміть мої щирі вітання та найкращі побажання Вам і всім членам Союзу українців Румунії. Мова є одним із найглибших проявів ідентичності та історичної пам'яті народу, а українська мова сьогодні є особливим свідченням незламності спільноти, яка зберігає свою культуру, цінності та прагнення до свободи, попри драматичні випробування, що безпосередньо торкаються України, але наслідки яких відчуває вся Європа. Цей день є також доброю нагодою для румунського суспільства ближче пізнати багатство української культури та ще раз підтвердити те, що зближує нас й об'єднує навколо європейських цінностей та спільного блага.

Жахливий досвід війни останніх років наочно показав нам, наскільки важливою є здатність людей залишатися єдиними перед обличчям насильства та руйнувань. У цьому контексті участь Союзу українців Румунії разом з іншими етнічними громадами та представниками громадянського суспільства в наданні допомоги постраждалим від несправедливої війни, розв'язаної Російською Федерацією проти України, засвідчила силу солідарності, яка долає мовні та етнічні відмінності. Разом ми залишаємося відданими демократичним цінностям, що лягли в основу європейської інтеграції та підтримуємо прагнення України продовжувати свій європейський шлях, сподіваючись, що діалог і зусилля, спрямовані на примирення, сприятимуть відновленню миру й стабільності в регіоні та у всьому світі.

Румунія була і залишається гостинним прихистком для українців, змушених залишити рідні домівки і ця близькість, своєю чергою, сприяла поглибленню взаєморозуміння між нашими культурами та спільнотами.

У цьому дусі солідарності та дружби вітаю підписання Президентом України Володимиром Зеленським законодавчих змін, спрямованих на зміцнення права національних меншин на освіту рідною мовою і вважаю цей крок важливим для просування України на європейському шляху. Забезпечення дотримання цих прав залишається надзвичайно важливим для того, щоб румуни в Україні могли зберігати свою культурну ідентичність і мовну спадщину, а їхні діти мали можливість навчатися рідною мовою в школах, зокрема й у ліцеях. Взаємна повага до мови, культури та ідентичності є міцною основою для зближення наших спільнот і зміцнення румунсько-українських відносин.

Бажаю, щоб це свято української мови та культури стало нагодою ще раз підтвердити нашу віру в цінності, які нас об'єднують і відданість справі збереження Румунії та її спільнот як прикладу гармонійного співіснування, заснованого на повазі, солідарності, дружбі та взаєморозумінні.

Президент Румунії
Нікушор ДАН

СУР подарував дітям української громади Румунії чотири дні радості

Понад 300 дітей із восьми повітів Румунії зібралися у Беїле-Фелікс на табір «Усмішка української дитини», організований Союзом українців Румунії. Чотири дні, сповнені веселощів, нових знайомств, цікавих екскурсій та спільних вражень, стали для юних учасників справжнім святом дитинства та дружби.

Дитяча радість, щирий сміх і бажання відкривати для себе нове стали головною атмосферою табору «Усмішка української дитини», який відбувся 26-29 жовтня 2026 року в Беїле-Фелікс Бігорського повіту. Ініціатива Союзу українців Румунії об'єднала понад 300 учнів, педагогів та супроводжуючих осіб із восьми повітів країни: Арада, Ботошанів, Караш-Северіну, Марамурешу, Сату-Маре, Сучави, Тімішу та Тульчі.

Для дітей ця зустріч стала чудовою нагодою відпочити, відволіктися від повсякденних турбот, знайти нових друзів і відчути себе частиною великої української родини, яка об'єднує громади в різних куточках Румунії. Адже цінність таких заходів полягає не лише в насиченій програмі, а й у можливості спілкуватися, ділитися враженнями, пізнавати одне одного та створювати спільні спогади.

Організатори подбали про те, щоб кожен день табору був наповнений цікавими заняттями та позитивними емоціями.

(Продовження на 11 стор.)

За матеріалами СУР

Українське слово, що єднає покоління: у Бухаресті відзначили День української мови

Рідна мова починається з родини, живе в дитячих голосах, звучить у піснях, молитвах і щоденних розмовах. Вона зберігає пам'ять про минуле, допомагає відчувати своє коріння та передає наступним поколінням те, що неможливо виміряти чи замінити, – національну ідентичність. Саме цій духовній силі українського слова була присвячена зустріч у Бухаресті, яка об'єднала представників української спільноти, державних установ, дипломатичного корпусу, освітян, науковців та діячів культури з Румунії, України й Республіки Молдова.

9 листопада понад 350 учасників зібралися в столиці Румунії, щоб разом відзначити День української мови, організований Союзом українців Румунії (СУР). Це свято, встановлене Законом № 213/2018 року за законодавчою ініціативою голови СУР, депутата Миколи-Мирослава Петрецького, за дев'ять років свого існування стало значно більшим, ніж урочистою подією в календарі. Воно перетворилося на важливу традицію, що нагадує про відповідальність кожного за збереження рідного слова, культурної спадщини та самобутності українців у Румунії.

Цьогорічна зустріч стала нагодою не лише вшанувати українську мову, а й осмислити пройдений спільнотою шлях, оцінити здобутки та поговорити про майбутнє. Серед учасників були представники румунських, українських і молдовських державних інституцій, парламентарі, дипломати, керівники органів державного управління, фахівці освітньої галузі, науковці та численні представники української спільноти.

Святкову атмосферу від самого початку доповнила фотовиставка, присвячена діяльності Союзу українців Румунії. На світлинах оживали події, зустрічі, культурні ініціативи та щоденна праця людей, які в різних куточках країни дбають про те, щоб українська мова не втрачала свого звучання, а традиції залишалися живою частиною життя спільноти.

Мова, молитва і пам'ять, що об'єднують

Офіційна частина розпочалася з особливо зворушливого моменту – спільної молитви та вшанування пам'яті жертв війни в Україні. У цей час слова підтримки й солідарності набули особливого значення, адже за кожною згадкою про Україну стоять людські долі, біль розлуки, вимушені переселення та надія на мир.

Молитву провели отець Василь Колопельник, вікарій Українського греко-католицького вікаріату в Румунії, отець Михайло Кобзюк, єпархіальний радник Сучавської та Радівецької архієпископії, та отець Володимир-Климентій Малкович, парох Української православної парафії «Святителя Петра Могили» в Бухаресті.

Першу частину заходу модерував головний редактор газети «Вільне Слово» Василь Каптару. Відкриваючи подію він наголосив, що кожен має берегти материнську мову й не забувати її, де б не опинився і куди б не привела його життєва дорога. Незалежно від місця проживання, важливо спілкуватися рідною мовою, плекати її та передавати наступним поколінням, адже саме в цьому полягає відповідальність кожного за збереження мовної ідентичності, – додав Василь Каптару.

З вітальним словом до присутніх звернувся голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький. У центрі його виступу була думка, яка проходила червоною ниткою через усю зустріч: рідна мова – це скарб, який не можна втратити, адже разом із нею зникає частина історичної пам'яті, культури та духовного світу народу. Голова СУР наголосив на необхідності послідовної підтримки української освітньої мережі, адже саме школа, родина та громадське середовище формують простір, в якому дитина може вільно пізнавати свою мову, історію та культуру. Особливо теплими були слова вдячності батькам, дідусям і бабусям, які передають українське слово дітям та онукам. Адже збереження мови починається не лише з державних рішень чи громадських програм. Воно починається вдома – з першої колискової, родинної розповіді, молитви, казки, з простого щоденного спілкування рідною мовою. Саме ці люди, за словами Миколи-Мирослава Петрецького, несуть благородний обов'язок «зберігати вогонь нашого вогнища».

Українців Румунії з днем їхньої мови привітав і Президент Румунії Нікушор Дан. У своєму листі до учасників заходу глава держави підкреслив інституційне значення свята для української спільноти та висловив тверду й беззастережну підтримку Україні в її зусиллях із захисту державності та відбудови країни.

Право на рідну мову – спільна європейська цінність

Важливість законодавчого визнання Дня української мови та його значення для міждержавних відносин розкрив голова Комітету з питань зовнішньої політики Сенату Румунії Тітус Корлецян. Процитувавши уривок із пояснювальної записки до Закону № 213/2018, ініційованого депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким, він нагадав про незаперечну істину: народ може відновити економіку, суспільні інституції та матеріальні цінності, але втрата рідної мови означає втрату самої основи національного існування. Тітус Корлецян повторив рішуче засудження російської збройної агресії проти України та підтримку, яку Румунія надає українській державі.

(Продовження на 9 стор.)

Фабіан ПОПОВИЧ
Радник Союзу українців Румунії

Українське слово, що єднає покоління: у Бухаресті відзначили День української мови

(Продовження. Поч. на 8 стор.)

Водночас він наголосив на необхідності взаємного захисту прав національних меншин, зокрема забезпечення належних умов для розвитку румунської мови, освіти та церковного життя в Україні. Адже духовний світ людини, за його словами, передусім тримається на вірі та мові.

Про важливість конкретних кроків у двосторонній співпраці говорив і сенатор Крістіан-Августін Нікулеску-Цигирлаш. Він підкреслив, що законодавство має бути не просто формальним інструментом, а дієвим засобом утвердження універсальних прав і підтримки культурного розмаїття. «Толерантність є ознакою сили. Йдеться не про толерантність, а про просування різноманітності», – зазначив сенатор. Як приклади практичного результату співробітництва між Румунією та Україною він навів будівництво нового мосту через Тису та створення табору в Мойсеї для українських дітей-сиріт. Ця ініціатива отримала визнання як модель належної практики на рівні Ради Європи.

Лідер Парламентської групи національних меншин у Палаті депутатів, депутат Варужан Памбукчан звернув увагу на те, що рідна мова формує не лише спосіб спілкування, а й мислення людини, її сприйняття світу та ставлення до інших. «Ми мислимо мовою», – наголосив він, додавши, що слова й мовні структури «фундаментально перетворюють нас як людей». На його думку, різноманітність є не перешкодою, а важливою умовою розвитку та еволюції румунської нації.

Особливо глибоким був виступ державного секретаря у справах культів Чіпріана Олініча, який розглянув мову як невіддільну частину людської пам'яті та духовного життя. Він визначив її як «невидиме місце, де людина зберігає своє дитинство, страждання, радощі та особливо надії». Говорячи про трагедію війни та долі людей, змушених залишати рідні домівки, посадовець підкреслив, що в такі моменти мова набуває особливого значення: «Мова стає Батьківщиною, яку людина несе з собою, коли змушена покинути свою географічну вітчизну». Чіпріан Олініч привітав також нещодавнє встановлення Дня румунської мови в Україні. Він назвав цей крок проявом зрілих європейських відносин, в яких національні ідентичності захищаються з гідністю та не протиставляються одна одній.

Про стратегічний характер сучасних румунсько-українських відносин говорив Дан Янку, генеральний директор Міністерства закордонних справ Румунії. Він відзначив важливу роль Союзу українців Румунії як партнера в розбудові двостороннього діалогу та наголосив, що європейська інтеграція й формування відкритого, інклюзивного суспільства є процесами, які взаємно доповнюють і посилюють один одного.

Відданість збереженню культурної спадщини високо оцінила також сенаторка Вікторія-Віолета Александру, голова спільної спеціальної комісії Палати депутатів та Сенату з питань підтримки вступу Румунії до Організації економічного співробітництва та розвитку. Вона відзначила послідовну роботу СУР, спрямовану на збереження української культури в сучасному суспільстві, схильному до забуття власних традицій.

Вагомості зустрічі надала широка присутність представників парламентів, державних установ та органів регіональної влади Румунії й України. Свою підтримку захисту мовної ідентичності та розвитку двостороннього діалогу висловили Євгенія Кравчук, заступниця голови Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Верховної Ради України; Думітру Ведува, член Комітету з питань права, дисципліни та імунітетів Палати депутатів Румунії; Олексій Леонов, співголова групи з міжпарламентських зв'язків з Румунією у Верховній Раді України; Максим Дирдін, голова підкомітету з питань політичної реформи та конституційного права Комітету з питань правової політики Верховної Ради України та постійний представник Верховної Ради у Конституційному Суді України; Марія Іонова, членкиня Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України.

Серед присутніх були також заступники державних секретарів: представник Департаменту міжетнічних відносин Дінчер Джафер; представник Міністерства внутрішніх справ Петру Бледя; представник Міністерства сільського господарства та розвитку сільських територій Крістіан-Міхаел Леонов. До заходу долучилися Мар'яна Віксай, радниця Генерального управління у справах меншин та десегрегації Міністерства освіти та досліджень; Деян Попов, субпрефект Тіміського повіту; Оксана Сакрієр, заступниця голови Чернівецької обласної державної адміністрації; Василь Дем'янчук, заступник голови Закарпатської обласної ради; Михайло Павлюк, заступник голови Чернівецької обласної ради; Чезар Грозаву, виконавчий директор Регіонального бюро транскордонного співробітництва в Сучаві, а також Борис Велімірович, постійний член Адміністративної ради Національної суспільної телекомпанії Румунії.

Історія, яку важливо зберегти для наступних поколінь

Особливе місце в програмі посіла презентація монографії «Історія Союзу українців Румунії та української спільноти». Це була не просто презентація наукової книги, а важлива подія для всієї спільноти, адже йшлося про працю, яка збирає докупи історичні свідчення, досвід поколінь, здобутки та непростий шлях українців Румунії.

(Закінчення на 10 стор.)

Українське слово, що єднає покоління: у Бухаресті відзначили День української мови

(Закінчення. Початок на 8 стор.)

Монографію створено за ініціативи депутата Миколи-Мирослава Петрецького, а її підготовкою координував доцент, доктор наук Іван Гербіл, голова Клузької філії СУР. Видання стало наймасштабнішою працею такого характеру, підготовленою Союзом українців Румунії. Воно ґрунтовно відображає історію життя спільноти, її розвиток, діяльність представницької організації та основні напрями подальшої роботи.

Представляючи книгу, професор Іван Гербіл назвав її «капсулою часу». Цей образ особливо точно передає значення монографії: вона дає змогу зберегти те, що створювалося десятиліттями, і передати наступним поколінням інформацію про людей, події та рішення, завдяки яким українська спільнота зуміла зберегти свою самобутність. У своєму виступі науковець звернувся до історичних витоків українського народу, згадавши князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого, а також наголосив на тривалому історичному процесі об'єднання різних етнонімів навколо єдиної міцної національної ідентичності. Окрему увагу Іван Гербіл приділив розвитку Союзу українців Румунії після 1990-х років. Він відзначив значні зміни в діяльності організації, особливо після переходу керівництва наприкінці 2015 року до нинішнього голови СУР. За його оцінкою, цей період приніс справжній якісний і кількісний «вибух» громадських проєктів, розширення діяльності та нові можливості для розвитку українського громадського життя.

Наукову й історичну цінність видання високо оцінили представники академічного середовища. Професор, доктор наук Іван Ребушапка назвав монографію новаторською працею, першою монографією такого масштабу, присвяченою українській спільноті Румунії, та відзначив її як «екзегетичний підхід без аналогів». За його оцінкою, книга переконливо документує, як українська спільнота інтегрувалася в румунське суспільство, модернізувалася, водночас не відмовляючись від власної національної та культурної специфіки.

Свої висновки під час презентації особисто представили й наукові рецензенти: доцент, доктор Сергій Гакман, професор, доктор Іван Дубович, доктор філологічних наук Дорін Попеску та доктор педагогічних наук, професор Ярослав Кічук.

Кожен із них розглянув монографію з позицій власної наукової спеціалізації, підкресливши її багатогранне значення. Іван Дубович відзначив її як важливе наукове, історичне та документальне джерело, а Сергій Гакман наголосив на ґрунтовності діахронічного аналізу, який дає змогу простежити розвиток спільноти в історичній перспективі. Дорін Попеску звернув увагу на суспільну цінність видання. На його думку, монографія сприяє зміцненню соціальної згуртованості та здатності Румунії протистояти деструктивним впливам, адже колективна пам'ять є важливим ресурсом суспільної стійкості й допомагає нейтралізувати токсичні наративи.

Доктор філологічних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка та член Національної спілки письменників України Сергій Лучканин та доктор філологічних наук, доцент Дорін-Йоан Кіра особливо відзначили емоційну насиченість праці та якість її аналітичної стратегії. Вони наголосили, що монографія є не лише важливим документальним свідченням, а й міцним мостом дружби між румунським та українським народами.

На презентації монографії були присутні голови всіх філій СУР, які прибули з різних куточків країни, щоб підтримати цю важливу ініціативу. Їхня участь засвідчила спільне прагнення зберігати й передавати наступним поколінням історію української спільноти в Румунії, адже за кожною сторінкою монографії стоять людські долі, багаторічна праця, прагнення та внесок у розвиток українського громадського й культурного життя.

Українська культура, яка звучить і живе

Мова – це не лише слова, записані в книжках чи вивчені на уроках. Вона живе тоді, коли звучить у пісні, коли нею моляться, коли нею розмовляють діти, коли вона стає частиною щоденного життя. Саме тому академічна частина заходу природно перейшла в культурно-просвітницьку програму. Музичну атмосферу зустрічі збагатив концерт ансамблю арфісток чернівецького Педагогічного фахового коледжу імені Осипа Маковея та виступи артисток Маргарити Туткієвич та Світлани Смирнової з Одеси, які зараз проживають в Клуж-Напоці.

Важливим практичним кроком у розвитку освітніх зв'язків стало підписання угоди про партнерство між Гімназійною школою № 2 / Дитячим садком з подовженим днем № 29 міста Тімішоара та Дитячим садком № 1 «Сніжинка» («Fulgusor») міста Єдинець Республіки Молдова. Ця домовленість стала ще одним прикладом того, як культурний діалог перетворюється на конкретну співпрацю між освітніми установами. Вона також засвідчила постійну увагу Союзу українців Румунії до розвитку транскордонних освітніх зв'язків та створення нових можливостей для дітей і педагогів.

Особливе пожвавлення в залі викликав концерт, що пройшов під гаслом «Свято української народної пісні і танцю», що об'єднав на одній сцені різні покоління виконавців з різних куточків Румунії та продемонстрував невичерпне багатство українського фольклору. Модераторами цієї частини заходу виступили Міхаєла Ністор та Фабіан Попович.

Глядачі мали змогу побачити п'єсу Українського національного театру ім. Івана Франка Бухарестської філії СУР, почути поетичну програму поета і письменника Михайла Трайсти, а також насолодитися зворушливою грою на скрипці Наталії Панчек, концертмейстерки оркестру Філармонії ім. Джордже Енеску.

До концертної програми долучилися й представниці молодшого покоління – Сіміна Колопельник та Марта Шендирюк. Їхня участь стала важливим нагадуванням про те, що українська культура має майбутнє тоді, коли до її збереження долучаються діти та молодь. Особливу атмосферу створили ансамблі й вокальні колективи різних філій Союзу українців Румунії. Кожен із них привіз на сцену частинку свого регіону, власну творчу історію та любов до української народної спадщини. Перед глядачами виступили «Мальви» Клузької філії, «Весна» Ботошанської філії, «Веселка» Арадської філії, «Голос українців» філії Караш-Северін, «Ясниця» Галацької філії, «Веселка» Марамуреської філії, «Зоряниці» Тіміської філії, «Рибалка» Тулчанської філії та «Червона калина» Сучавської філії Союзу українців Румунії. Їхні виступи стали справжнім свідченням того, що українська пісня й танець не залишилися лише спогадом про минуле. Вони продовжують жити в громадах, передаються від старших до молодших, об'єднують родини та створюють відчуття приналежності до великої української спільноти.

Зберегти своє, щоб упевнено дивитися в майбутнє

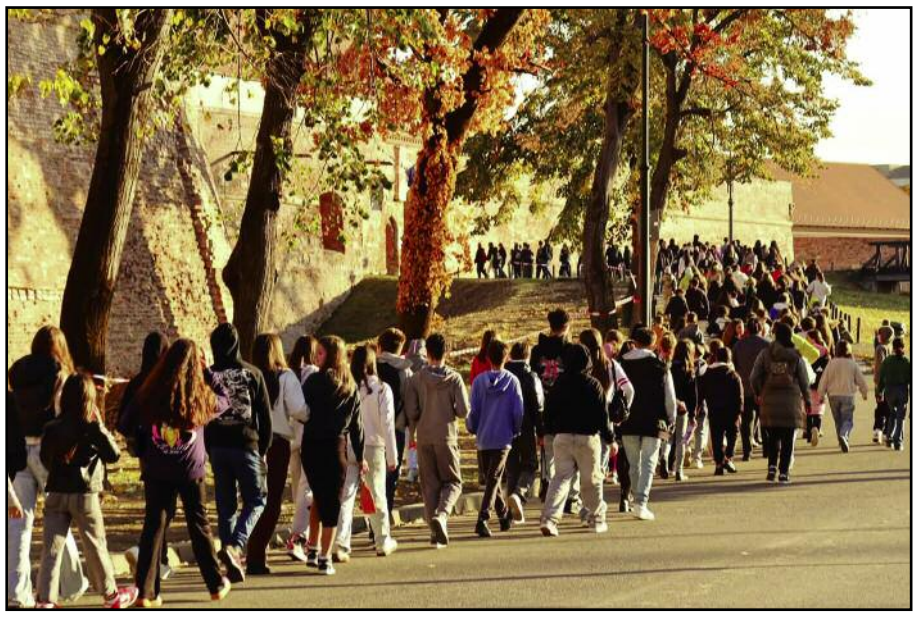
День української мови в Бухаресті залишив по собі не лише враження від урочистостей, виступів та мистецьких зустрічей. Він ще раз нагадав про те, що збереження національної ідентичності – це щоденна праця, яка потребує спільних зусиль родини, школи, церкви, громадських організацій, науковців і державних інституцій. За кожним виступом, кожною представленою книгою, освітньою домовленістю та народною піснею стоїть велика спільна справа – зберегти українське слово й передати його наступним поколінням. Саме в цьому полягає справжня цінність таких зустрічей: вони не лише об'єднують людей навколо спільної пам'яті, а й допомагають будувати майбутнє.

Союз українців Румунії сьогодні відіграє важливу роль у цьому процесі. Його діяльність охоплює не лише культурне представництво, а й розвиток освітньої інфраструктури, підтримку української мови, збереження історичної спадщини, зміцнення громадської єдності та розширення міжнародного співробітництва.

Мабуть, найважливіше послання цієї зустрічі полягає в тому, що мова живе не завдяки окремим урочистим датам, а завдяки людям. Тим, хто говорить нею вдома, навчає нею дітей, пише книжки, зберігає пісні, підтримує школи, береже традиції та передає наступним поколінням любов до свого коріння. Бо поки звучить українське слово, поки ним співають, моляться, навчаються і розмовляють батьки з дітьми, живе українська спільнота. Живе її пам'ять, культура та надія на майбутнє. І саме цю живу, незламну силу рідної мови показав День української мови в Румунії.

СУР подарував дітям української громади Румунії чотири дні радості

(*Закінчення. Початок на 7 стор.*)

Учасники мали змогу познайомитися з історією та культурною спадщиною міста Орадя, відвідати його знамениту фортецю й історичний центр, побувати в зоопарку. Особливе задоволення дітям подарували водні розваги та купання в басейні з термальною водою готелю, де вони могли досхочу гратися й відпочивати.

Однак найцінніші враженнями для багатьох учасників стали нові знайомства та дружні стосунки, що народилися під час спільного відпочинку. Діти, які приїхали з різних населених пунктів і регіонів Румунії, отримали можливість відчути близькість української спільноти, поспілкуватися з однолітками, знайти друзів і переконатися, що їх об'єднують спільна мова, культура та традиції.

Представництво повітів було широким і різноманітним. Найбільшу групу становили діти з Марамурешу, звідки прибули 128 учнів у супроводі педагогів. Сучавський повіт представили 67 учнів, Тіміський – 29, Арадський і Сату-Марський – по 14, Ботошанський – 13, Караш-Северінський – 11, а Тульчанський – троє учнів. Поруч із дітьми

протягом усього перебування були вчителі та представники місцевих українських громад, які дбали про їхню безпеку, комфорт і гарний настрій.

Особлива увага, яку Союз українців Румунії приділяє дітям і молоді, є важливою складовою діяльності організації. Підтримка юного покоління, створення можливостей для його всебічного розвитку, освіти, спілкування та знайомства з українською культурною спадщиною залишаються серед пріоритетів СУР.

Такі табори мають значення, що виходить далеко за межі звичайного дитячого відпочинку. Вони допомагають зміцнювати зв'язки між українськими громадами, виховувати почуття приналежності до національної спільноти, підтримувати інтерес до рідної мови, традицій та історії. Водночас діти отримують те, що є надзвичайно важливим для щасливого дитинства: увагу, турботу, можливість бути почутими, відчувати підтримку та радіти разом з однолітками.

Табір у Беїле-Фелікс став частиною національної програми заходів Союзу українців Румунії, присвячених дітям і молоді української громади. Через такі ініціативи СУР послідовно працює над тим, щоб молоде покоління мало більше можливостей для навчання, особистісного розвитку, культурного збагачення та соціалізації.

Понад 300 усміхнених дітей, нові дружні стосунки та спільні незабутні враження стали найкращим свідченням того, наскільки важливими є такі зустрічі. Адже турбота про дітей сьогодні – це внесок у майбутнє української громади Румунії, у збереження її ідентичності, єдності та культурної спадщини для наступних поколінь.

Жива спадщина українців західної Румунії

Живе українська традиція доти, доки звучить рідна пісня, оживає народний танець, передаються з покоління в покоління звичаї предків і зберігається любов до свого коріння. Саме цю важливу істину вкотре підтвердив ІІІ фестиваль імені Івана Галаніча, подія, що 25 жовтня об'єднала українців західної частини Румунії у селі Малі Ремети Тіміського повіту.

Цього дня мешканці Малих Ремет та гості села зібралися на свято української пісні, музики й народних традицій. Зустріч пройшла в атмосфері родинного тепла та щирості, подарувавши присутнім нагоду розділити спільну любов до рідної культури й засвідчити прагнення зберігати безцінну спадщину своїх предків. Фестиваль організувала Тіміська філія Союзу українців Румунії у співпраці з мерією громади Машлок.

Марія Сабо-Кондрей, перша заступниця голови філії Міхаела Бумбук, голова Місцевої організації СУР у Малих Рематах Ана Грін, голова місцевої організації в Машлоку Ліліана Нікіті, голова місцевої організації в Джарматі Іван Болдіжар та заступниця голови місцевої організації в Лугожі Аделіна Тома Грездак.

Відкриваючи фестиваль, Марія Сабо-Кондрей наголосила на особливому значенні цієї зустрічі для української громади. Вона підкреслила, що пам'ять про Івана Галаніча живе не лише у його музиці, а й у кожному, хто продовжує співати українські пісні, грати народні мелодії, танцювати та передавати дітям любов до рідної культури. Марія Сабо-Кондрей особливу увагу приділила молодому поколінню, адже збереження національної ідентичності починається з родини, з дитячої пісні, почутої від бабусі, з народного танцю, якого навчають батьки, з вишитої сорочки, яку з гордістю одягають на свято. Важливо, щоб українські діти, народжені й виховані в Румунії, знали мову своїх предків, відчували красу українських традицій і розуміли цінність свого походження, - зазначила очільниця Тіміської філії СУР. Марія Сабо-Кондрей відзначила важливу роль Союзу українців Румунії, який завдяки фінансовій та культурній підтримці сприяє організації заходів, що об'єднують громади, підтримують народну творчість і створюють можливості для культурного виховання молоді.

Особливо відчутний цей внесок у діяльності Тіміської філії СУР, яка послідовно працює над збереженням української культурної спадщини в Банаті. Важливу роль у цій праці відіграють місцеві організації, керівники колективів, викладачі, музиканти, батьки та всі небайдужі люди, які вкладають свій час, сили й душу в розвиток українського культурного життя.

Серед тих, хто своєю багаторічною працею підтримує українську пісню і народне мистецтво в Малих Рематах, особливе місце посідає родина Грін. Внесок Ани, Миколи та їхньої дочки Ніколети, відчутний не лише в організації культурних заходів, а й у безпосередньому збереженні та популяризації фольклору.

(Продовження на 14 стор.)

За матеріалами СУР

Осінь, що єднає серця: у Реметах відбулося свято українських традицій та вдячності

Осінь – особлива пора, що спонукає до вдячності за плоди праці, родинне тепло, щедрість рідної землі та духовні скарби, успадковані від предків. Саме такою атмосферою єдності, поваги до минулого й любові до рідної культури була сповнена неділя, 25 жовтня 2026 року, у Реметах Марамуреського повіту.

Цього дня Марамуреська філія Союзу українців Румунії спільно з місцевою організацією СУР організувала культурний захід «Осінні звичаї українців – День вдячності», присвячений збереженню та популяризації традицій, звичаїв і культурних цінностей української громади в Румунії. У святковій залі зібралися понад 400 учасників – представників місцевої громади, гостей із сусідніх населених пунктів та шанувальників народного мистецтва.

Урочистості розпочалися виконанням державних гімнів Румунії та України, що символізувало повагу до обох країн і дружні зв'язки між їхніми громадами. Модератором заходу виступив Василь Пасенчук, перший заступник голови Союзу українців Румунії та голова місцевої організації СУР у Реметах.

Серед почесних гостей були консул України в Сігету-Мармацієй Сергій Орлов, голова громади Ремети Іван Клауділу Бринзанік, заступник голови СУР та голова місцевої організації в Кривому Іван Рекало, заступник голови СУР та голова місцевої організації в Лузі над Тисою Анна Самбор, голова Марамуреської філії СУР Мирослав Петрецький, голова Союзу жінок-українок Румунії Мірела Чукур, голова місцевої організації СУР у Рускові Пінтя Марічук, а також директорка Реметської гімназійної школи Марія Штефан.

Ремети – приклад громади, яка береже своє коріння

З нагоди свята мер громади Ремети зачитав звернення голови Союзу українців Румунії, депутата Миколи-Мирослава Петрецького. У ньому було відзначено важливу роль української громади Ремет у збереженні рідної мови, традицій та культурної спадщини, а також її внесок у розвиток місцевого життя.

Особливу увагу голова СУР приділив гармонійному поєднанню поваги до традицій із прагненням до модернізації та прогресу. «Окрім цього неоціненного культурного багатства, громада Ремет сьогодні вирізняється своїм розвитком та наполегливими зусиллями з модернізації, стаючи прикладом передової практики для інших громад. Її еволюція демонструє, що повага до минулого та традицій може гармонійно поєднуватися з баченням, відповідальністю та наполегливою працею заради процвітаючого майбутнього», – зазначив він.

У зверненні також було наголошено на важливості співпраці між мерією, місцевою радою, церквою, школою та Союзом українців Румунії. Саме завдяки такому партнерству створюються умови для збереження етнічної ідентичності, підтримки освіти та виховання молодого покоління в дусі поваги до власного коріння.

«Співпрацюючи, ми щодня доводимо, що міцне інституційне партнерство, засноване на взаємній довірі та спільних цілях, може приносити прекрасні й тривалі плоди на благо всієї громади та майбутніх поколінь», – підкреслив Микола-Мирослав Петрецький.

Водночас він висловив вдячність місцевій владі, установам і громаді за співпрацю та підтримку культурної ідентичності. Союз українців Румунії й надалі залишається надійним партнером української спільноти, послідовно працюючи над захистом її прав і збереженням мовних, культурних та духовних цінностей.

Народна пісня і танець – місток між поколіннями

Особливою окрасою свята стала концертна програма, яка об'єднала дітей, молодь і дорослих виконавців. На сцені звучали пісні, демонструвалися танці та художні виступи, що відображали багатство народної творчості й культурне розмаїття громади.

Розпочали програму наймолодші учасники – дошкільнята реметського дитячого садка. Потім виступили учні реметської школи, об'єднані у творчий гурт «Реметяночка», та шкільний танцювальний колектив. Своїм виступом долучилася також група учнів угорської національності, засвідчивши добросусідство та взаємну повагу між представниками різних культур. Духовну й музичну частину програми доповнили група Адвентистської церкви та вокально-інструментальний ансамбль Церкви християн сьомого дня.

Своє мистецтво глядачам подарували ансамбль «Тисяночка» під керівництвом Олени Вейгеш, соліст гурту «Край» Рахівського будинку культури Рахівської міської ради Іван Мисинчук, Сіміна Колопельник та вокальний гурт «Веселка» з Луга над Тисою. Участь гостей із Закарпаття стала ще одним свідченням творчих зв'язків між українцями по обидва боки кордону, яких єднають спільна мова, пісня та культурна спадщина.

Завершальним акордом свята став виступ чоловічого вокального гурту «Голос Полонини» з Полян. Виконання народних пісень, сповнених сили та душевності, подарувало присутнім особливі емоції й гідно завершило насичену мистецьку програму. Упродовж заходу сцена об'єднувала різні покоління, а кожен виступ нагадував про те, що народна творчість залишається живою завдяки людям, які бережуть її та передають молодшим.

Свято у Реметах стало гарною нагодою для спілкування, зміцнення зв'язків між громадами та підтримки творчих колективів. Воно ще раз засвідчило, що збереження української ідентичності є спільною справою родини, школи, церкви, громадських організацій та місцевої влади. Водночас захід підтвердив, що Союз українців Румунії завжди поруч зі своєю громадою, підтримуючи її прагнення зберігати рідну мову, культурну спадщину та передавати традиції молодому поколінню.

За матеріалами СУР

Жива спадщина українців західної Румунії

(Закінчення. Поч. на 12 стор.)

Через музику, спів, навчання молоді та участь у громадському житті родина допомагає передавати українські традиції далі, не дозволяючи їм загубитися з плином часу.

Ана Грін, голова місцевої організації СУР у Малих Рематах та керівниця гурту «Реметянка», є однією з тих людей, для яких українська культура – не просто частина минулого, а жива справа сьогодення. Разом із близькими та однодумцями вона докладає зусиль, щоб українська пісня звучала, народний костюм зберігав свою красу, а молодь мала можливість відчути радість причетності до культурної спадщини свого народу.

Свято розпочалося з барвистого параду українського народного вбрання. Учасники з гордістю демонстрували традиційні костюми, в яких кожна деталь має своє значення, а кольори, орнаменти й вишивка зберігають пам'ять про майстерність і художній смак попередніх поколінь. Розмаїття народного одягу стало справжньою окрасою фестивалю та нагадало, наскільки багатою і самобутньою є українська культура.

А далі зал Будинку культури наповнився музикою, співом і танцем. Концертна програма подарувала присутнім багато щирих емоцій і ще раз довела, що український фольклор живе там, де його люблять і плекають.

Свої таланти представили вокально-інструментальний гурт «Тріо Грін», ансамбль «Банатські Синзіяни» з Джармати під керівництвом Вероніки Креттен, гурт «Реметянка» під керівництвом Ани Грін, вокально-інструментальний гурт «Веселка» з Вінги під керівництвом Оксани Габор, а також гурт «Золоті друзі» під керівництвом Аліни Перчі разом із Ясміною Онча.

Кожен колектив привніс у фестиваль свою неповторну барву. Лунали мелодійні українські пісні, знайомі й дорогі серцю народні мотиви, звучали інструментальні композиції, які переносили слухачів у світ давніх звичаїв, родинних свят і сільських вечорниць. У цих піснях відчувалися і радість, і ніжність, і туга за рідним

краєм, і незламна життєва сила українського народу.

Особливу насолоду подарували присутнім танцювальні виступи, адже український народний танець – це окрема мова, сповнена енергії, грації та характеру. У кожному русі відчувається волелюбність, темперамент і життєрадісність українців. Пісня і танець, зливаючись у єдине ціле, створюють неповторний образ народної культури, яка вміє водночас веселити, зворушувати й об'єднувати.

Концертну програму доповнили скрипкові твори у виконанні Ніколети Грін, поетичне читання Філіпа Пронека та українські пісні у виконанні Лізи Ковальової. Її спів став ще одним свідченням того, що українська культура не знає кордонів і здатна об'єднувати людей різних країн та життєвих обставин.

Особливо зворушливим моментом став виступ Луки Сарлі, онука Івана Галаніча. Під керівництвом майстра Едмунда Дандоці та Ніколети Грін юний музикант виконав на скрипці кілька мелодій із репертуару свого діда.

У цю мить ніби знову ожила пам'ять про Івана Галаніча. Здавалося, що його музика, яка колись звучала на вулицях і святах Малих Ремет, знову повернулася до рідної громади, але вже в руках молодшого покоління. Символічно, що мелодії, які колись виконував дідусь, сьогодні продовжує грати онук. Це, мабуть, і є найкращим доказом того, що справжня культурна спадщина не зникає, коли її передають дітям і внукам.

На завершення дочка митця поділилася теплими спогадами про батька, подякувала організаторам, учасникам і всім присутнім за те, що вони зберігають пам'ять про нього та продовжують цінувати його внесок в українську музичну культуру Банату.

ІІІ фестиваль ім. Івана Галаніча став значно більшим, ніж просто мистецькою подією. Це була зустріч поколінь, культур і людських доль, свято пам'яті, вдячності та любові до свого коріння. Він ще раз нагадав, що українська традиція живе не лише в книжках чи музейних експонатах. Вона живе у голосах людей, у звуках скрипки, у вишитих сорочках, у запальних танцях, у родинних спогадах і в дитячих серцях.

♦ СТОРІНКА ДЛЯ ДІТЕЙ ♦

ЛИСТОПАД — це загадковий місяць переходу від осені до зими, коли природа готується до зимового сну. Дерева скидають листя, щоб зберегти вологу та не зламатися під вагою снігу, а лісові мешканці, такі як їжачки, борсуки та ведмеді, влаштовуються на зимову сплячку. Інші тварини, наприклад зайці й лисиці, змінюють хутро на більш тепле, а птахи перелітають ближче до людських домівок, де потребують нашої турботи та годівниць.

Вірші про пізню осінь

Наталя ЗАБІЛА

ЛИСТОПАД

Вже з дерев злетіло листя,
наступає Листопад.
Сонце ллє над білим світом,
осяває голий сад.

Тільки це не літнє сонце,
в ньому вже тепла нема.
І настирливо в віконце
стукотить до нас зима.

Ліна КОСТЕНКО

ВЖЕ БРАМИ ЛІТА ЗАМИКАЄ ОСІНЬ...

Задощило. Захлюпало.
Серпень випустив серп.
Цвіркуни й перепілочки
припинили концерт.

Чорногуз поклонився
лугам і садам.
Відлітаючи в Африку,
пакував чемодан.

Де ж ти, літо, поділось?
Куди подалось?
Осінь, ось вона, осінь!
Осінь, ось вона, осінь.

Осінь брами свої
замикала вночі,
погубила у небі
журавлині ключі.

ЯК ЛИСТОПАД КОВДРУ ШУКАВ

(сучасна казка)

Жив собі на світі наймолодший осінній місяць – Листопад. Був він трохи безтурботним: любив ганяти вітер по лісу, зривати останні золоті листочки з дубів та бавитися з холодним дощиком.

Але одного дня Листопад помітив, що ліс став зовсім голим і сумним. Дерева тремтіли від холодного вітру, а маленька мишка, визирнувши з нірки, тихо пропищала: «Ой, як мерзнуть мої лапки! Скоро зима, а земля зовсім гола…»

Листопаду стало соромно. Він зрозумів, що його завдання – не просто бешкетувати, а підготувати ліс до приходу Зими. Почав він збирати по лісу розкидане листя: золоте, багряне, руде. Разом із Вітром вони дбайливо вкривали кожну галявину, кожне коріння старого дуба та кожну мишачу нірку. Коли робота була завершена, весь ліс опинився під теплою, строкатою осінньою ковдрою.

Дерева солодко потягнулися й заснули. А Листопад посміхнувся, сів на краєчку хмаринки й почав чекати на свою сестричку – Зиму, яка вже несла для лісу нову, пухнасту білу ковдру.

«ЛІСОВІ КЛОПОТИ: ЯК ЗВІРІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗИМИ»

Коли листопад розфарбовує ліс у сірі та коричневі кольори, а ночі стають морозними, у лісових мешканців починається найвідповідальніший час. Кожен із них має свій унікальний секрет, як перезимувати в теплі та ситості.

Соні, які пропустять усю зиму

Деякі тварини вирішили проблему зимового холоду дуже хитро – вони просто лягають спати аж до весни!

• Їжачки восени активно їдять жуків та дощових черв'яків, щоб набрати вагу. Потім вони шукають затишну нірку під корінням дерев, зариваються у глибоку купу сухого листя, згортаються клубочком і засинають.

• Ведмеді облаштовують затишні барлоги з моху та гілок хвої. Їхній сон не такий глибокий, як у їжаків, але вони теж проводять у ліжку кілька місяців, смокчучи лапу (так вони зчищають стару шкіру, яка свербить).

• Борсуки перед сном роблять генеральне прибирання: викидають зі своїх підземних нір старе листя і приносять свіжу, духмяну суху траву.

Невтомні господарі та їхні комори

Інші звірі взимку не сплять, тому працюють восени без перечинку, збираючи запаси.

• Білочки – справжні чемпіонки з підготовки. Вони сушать гриби на гілочках дерев, збирають шишки, жолуді та горіхи. Усі ці скарби вони ховають у дуплах або закопують у землю. Цікаво, що через забудькуватість білки часто не можуть знайти свої схованки, і з закопаних горішків навесні виростають нові дерева!

• Лісові миші збирають зернятка та насіння у своїх підземних нірках-кладовочках. Одна маленька мишка може назбирати до кількох кілограмів відбірного зерна!

Модники, які змінюють вбрання

Тим тваринам, які не роблять запасів і не сплять, допомагає теплий одяг. Восени вони линяють – скидають легке літнє хутро і відрощують густу, теплу підпушку, яка захищає навіть від лютих морозів.

• Зайчик змінює свій сірий кожушок на білосніжний. Це не лише рятує від холоду, а й допомагає ховатися від хижаків на білому снігу.

• Лисиці та вовки залишаються у своїх кольорах, але їхня шубка стає неймовірно пухнастою, особливо хвіст, яким вони вкриваються під час сну на снігу, наче ковдрою.

СІМ П'ЄС ДВОХ КРАЇН: ТЕАТРИ УКРАЇНИ ТА РУМУНІЇ ВІДКРИВАЮТЬ ОДНЕ ОДНОМУ СУЧАСНУ ДРАМАТУРГІЮ

Театр на Жуках із Харкова та румунський театр Reactor із Клуж-Напоки розпочали спільний проєкт «Театральні вікна: Україна – Румунія». Його мета – познайомити українських і румунських театральних фахівців та глядачів із сучасною драматургією обох країн. У межах ініціативи відбудуться публічні читання семи п'єс у Харкові та Клуж-Напоці.

Проєкт передбачає взаємну інтеграцію сучасної драматургії в театральне середовище, знайомство з досвідом сусідньої країни та подолання культурних стереотипів.

«Попри те, що наші країни є найближчими сусідами, ми усвідомлюємо наявність дефіциту знань про культуру і театральне життя одне одного. Зокрема, про таку значущу частину, як драматургія. У межах проєкту ми відкрили одне одному доступ до широкого кола сучасних п'єс, і українські та румунські режисери отримали можливість обрати матеріал для роботи», – розповів керівник проєкту, драматург і співзасновник Театру на Жуках Дмитро Терновий.

За його словами, Клуж-Напока є одним із провідних театральних центрів Румунії завдяки сильній театральній школі та фестивалям. Харків також має потужну театральну традицію і профільну освіту. Обидва міста є важливими студентськими центрами, тому співпраця між театрами може сприяти розвитку культурних зв'язків.

Керівник театру Reactor Дору Талос наголосив, що проєкт допоможе румунській аудиторії краще зрозуміти події в Україні через сучасну драматургію.

«Представляючи серію текстів, написаних українськими драматургами, ми створюємо простір для глибшого розуміння того, що відбувається у нашому найближчому оточенні, та відкриваємо глядачам доступ до різних точок зору. І таким чином за допомогою театру виходимо за межі мистецтва та взаємодіємо з ширшим контекстом, зокрема тим, що формується війною в Україні», – зазначив він.

Які п'єси представлять у межах проєкту

Українські та румунські режисери вже обрали сім драматургічних текстів для публічних читань.

У Клуж-Напоці представлять чотири українські п'єси:

• «Молочайник» Оксани Гриценко;
• «Марафон "російська рулетка"» Катерини Пенькової;
• «Нью-Йорк, +38» Олександра Жугана;
• «Я норм» Ніни Захоженко.

Ці тексти розповідають про війну з різних перспектив, зокрема про життя в окупації, досвід військових і підлітків.

У Харкові відбудуться читання трьох п'єс сучасних румунських драматургинь:

• «Я люблю суші» Іоани Хогман;
• «Слава» Алекси Бекану;
• «Під водою» Іоани Толоарґе.

Читання румунської драматургії в Харкові заплановані на 20–22 листопада, української в Клуж-Напоці – на 7–9 грудня.

Після завершення проєкту переклади всіх семи п'єс залишаться у відкритому доступі. Їх також передадуть театрам і драматичним школам України та Румунії.

Дмитро Терновий назвав українсько-румунську ініціативу пілотним проєктом і зазначив, що організатори планують поширити цей досвід на інші європейські країни.

Проєкт «Театральні вікна: Україна – Румунія» реалізують у межах програми ZMINA: Resilience за підтримки фонду IZOLYATSIA (Україна), організації Malý Berlín (Словаччина) та за участі мережі Trans Europe Halles (Швеція). Ініціативу співфінансує програма Європейського Союзу «Креативна Європа».

Український театр
https://theatermag.com.ua

ТИЖДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ: П'ЯТЬ РОКІВ ТВОРЧОСТІ ТА ВІДДАНОСТІ УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

Український національний театр імені Івана Франка, що діє при Бухарестській філії Союзу українців Румунії, відзначає п'яту річницю заснування проведенням культурно-мистецького заходу «Тиждень українського театру», який триватиме з 23 до 29 листопада 2026 року в Бухаресті.

Мета заходу – популяризація українських культурних цінностей і мистецької спадщини, ознайомлення широкої аудиторії з національною драматургією та розвиток міжкультурного діалогу.

Програма передбачає театральні постановки за творами видатних українських письменників і драматургів – Івана Франка, Івана Карпенка-Карого та Григорія Квітки-Основ'яненка, а також поетичні перформанси, театральні читання й круглі столи, присвячені ролі театру у збереженні національної ідентичності.

Особливе місце в програмі посідатимуть зустріч з українськими акторами, які знайшли прихисток за кордоном, поетичний перформанс «Поезія серед куль», а також заходи із вшанування пам'яті жертв Голодомору та видатних українських письменників Румунії.

В умовах повномасштабної війни Росії проти України ця ініціатива набуває особливого значення, стаючи виявом солідарності з українським народом і нагадуванням про те, що театр є не лише мистецтвом, а й важливим засобом культурного спротиву, збереження рідної мови та національної самобутності.

«Тиждень українського театру» покликаний об'єднати шанувальників сценічного мистецтва, відкрити нові грані української культури та стати простором для живого діалогу між культурами й громадами.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – **Василь КАПТАРУ** **Іван КОВАЧ**

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**
Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Технередагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; **ISSN 1223-8988** Adresa redacţiei: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, Bucureşti, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737
E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: **www.uur.ro**

Наклад фінансований Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.